

LørdagMagasin

Det skinner 08 fra baklommene til Steinar Johansen fra Lillehammer. Han er klar for å slå seg løs, men vet ikke helt hva som venter. Det kan russen fra 1973, 1988 og 1993 fortelle litt om.

Tekst: Rannveig Mølmen Nergården
Foto: Kristoffer Øverli Andersen

Siw Therese Sørmo står utenfor Lillehammer videregående skole med ei avis i hånda. Papiret har gulnet en del i løpet av de tjue leveårene, men trykksverten er fortsatt godt synlig. Forsidesakene dreier seg om kidnappede elever, kondomer på gymnasen, pupper og dagen derpå.

- He-he, ja dette var vår russeavis, ler Siw Therese, og viser fram mer av «PRAVDA».

P og D er skrevet speilvendt.

- Hvorfor det navnet?

- Jeg husker ikke helt, men det var sikkert veldig viktig å speilvende bokstavene, sier hun ironisk.

Tre tidligere russ og én fra årets kull står og ser på avisa fra 1988. Sørmo holder, mens Stein Edgar Løkken, Liv Anita Ødegård og Steinar Johansen kikker over skuldrene.

- Russetiden vår varte mye lengre. Jeg tror vi holdt på en måned, men det gikk roligere for seg. Vi tok feiringen mer seriøst, og var opptatt av å lage et best mulig tog for eksempel. Selvfølgelig var det litt fest og bråk, men det skjedde mer privat og vi samlet oss ikke på treff slik som i dag, forteller Stein Edgar, som gikk ut av Lillehammer vgs. i 1973.

- Vi dro på treff! Det ble en Oslostur til Tryvann med egen sjåfør, sier Siw Therese.

- Og Hellerudsletta på oss,

Det var en gang ei russetid

Steinar Johansen, Stein Edgar Løkken, Siw Therese Sørmo og Liv Anita Ødegård leser russeavisa til avgangselevene ved Lillehammer videregående skole i 1988.

fortsetter Liv Anita, som var russ i 1993.

Steinar Johansen har ikke vært på russetreff ennå, men har kjøpt billetter til to. Lillehammer først, så Tryvann.

- Jeg kommer til å bli skikkelig sliten etter 17 dager, sier han.

Men å bli utkjørt er en del av moroa, ifølge Steinar.

Stein Edgar husker russefeiringen som langt roligere enn avgangselevene i 88 og 93.

- Det er ikke til å stikke under en stol at fest og moro sto i fokus. Natt til første fram mot 17. mai var en eneste lang fest for de fleste, sier Siw Therese.

- Ja, russen skulle slappe av og lette på trykket etter mange års skolegang, føyer Liv Anita til.

Hun husker følelsen da hun tok på seg den røde dressen.

Det var lov å være vill. Steinar lytter og tror han har mye av det samme i vente.

- Det blir fyll og fanteri, men jeg spiller fotball og må trene litt innimellom. Dessuten har jeg eksamenene før sommerferien i bakhodet.

- Å ha med hodet gjennom russetida kan være greit, råder Liv Anita.

- Russetida har intensivert seg etter 70-tallet virker det som. Men vi fra 1973 tar det igjen på jubileene som arrangeres hvert femte år, humrer Stein Edgar, og opplyser om at 14. juni er årets dato.

Siw Therese og Liv Anita sine russegjenger skal også samles og mimre en gang i sommer.

Steinar er sikker på at russen bruker mer penger enn noen gang på maifesten. Bare klærne

koster godt over tusenlappen.

- Det er utrolig mange russekler å velge mellom, og alt koster. Du kan få kjøpt over tjue hodeplagg, og jeg valgte bort den tradisjonelle lua til fordel for en cap. Så er det drikkevarer, bilen, bensin, billetter og mye mer i tillegg. Egentlig skulle jeg ha russekort også, men betalte for seint, forteller han.

- Vi brukte penger, vi også, bekrefter jentene.

- Det ble lagt en del penger i bilen vår, men vi jobbet aktivt for å skaffe mest mulig reklame. Litt av et pes, minnes Liv Anita.

- Noen av oss hadde russebiler, men ingen hadde slike fete anlegg de kjører rundt med nå, sier Stein Edgar.

Tiårene har ikke forandret russeren mer enn at alle fire representantene har et forhold til bi-

ler, antrekk, møtested, sanger, kort og knuteregler.

- Jeg husker vi kunne ha 30 knuter i lua og jeg tok en. Det var å være våken ei natt, forteller Stein Edgar.

- Den lua har jeg dessverre kastet, men jeg hadde i hvert fall ei vinkork og en ispinne hengende på. Korka var ei vinflaske på så og så mange minutter, og pinnen var for å kysse vakta på Jørstadmoen, minnes Siw Therese.

- Vakta fikk et kyss fra meg også, ler Liv Anita, og henter lua med navnet «Latterkrampa» ut av papirposen. Det dingler blant annet en skrue, ei kongle, en karamell og en inntørka seigmenn i snora.

- Den seigmannen vet jeg ikke om jeg vil stå for i dag, sier hun og mumler noe om å løpe naken over Vingnesbrua.

Kan ringe rådgivere hele døgnet

Rune Solholm Bakken og Helene Olaussen Hermansen er glade for at rådgiverne stiller som samtalepartnere i russetiden.

Russen ved Lillehammer videregående kan ringe to av rådgiverne på skolen om de trenger noen å snakke med i russetida.

Helserådgiver Oddny Nordlund og sosialrådgiver Mona Hørvel har gitt telefonnumrene sine til russen på Lillehammer videregående skole. De har sagt at de er tilgjengelige hele døgnet, hele russetida - som samtalepartnere. Det setter russen pris på.

- Vi kan ringe dem dersom noe har skjedd, og vi ikke ønsker å snakke med foreldrene eller bestekompien om det. Det er et bra tilbud, og det er godt å vite at de voksne ønsker å passe på oss, sier Helene Olaussen Hermansen, som er redaktør i russeavisa og sitter russestyret.

Det samme mener medruss og styremedlem Rune Solholm Bakken.

- Ingen vet helt hva russetida bringer, så det er greit å vite at to rådgivere med taushetsplikt stiller opp hvis du trenger dem, sier han.

Helene forteller at rådgiverne kan være til hjelp både ved fysiske og psykiske problemer.

- I russetida blir det mye alkohol, lite søvn, dårlig mat og så videre. Det kan oppstå situasjoner og uhell som kan bli enda hardere påkjenninger om du ikke får snakket med noen. Flere foretrekker kanskje en distansert rådgiver framfor en overbeskyttende forelder da, tror redaktøren.

Sammen med Rune understreker hun likevel at rådgiverne ikke erstatter foreldrene.

- De er en tredje person å gå til etter foreldre og venner, sier Helene.

De vet ikke om noen kommer til å ringe, men elevene har notert ned telefonnumrene i tilfelle.

- Først tenkte jeg: Trenger vi egentlig disse numrene? Men etter hvert har jeg funnet ut at det er bra bare å ha muligheten. Jeg håper russen forstår at det ikke er noen tulletelefon, sier Rune.

Trond Hårberg, leder ved Norges Toppidrettsgymnas (NTG) i Lillehammer, forteller at russen kan ringe ledelsen og rådgiveren på skolen når det måtte være.

- Vi har sagt at det er bare å ringe oss når som helst på døgnet gjennom hele skoleåret, og da gjelder det selvfølgelig i russetida også. Vi ønsker å være der om vanskelige situasjoner skulle oppstå.

Rektorene fra Vargstad og Mesna forteller at de ikke utvider rådgivingstilbudet spesielt for russetida.

- Vi har et oppegående rådgivingsystem året rundt, og det fungerer også i russetida. Elevene fikk informasjon og telefonnumre til hjelpeapparatet på starten av skoleåret, sier Arne Kåre Os på Vargstad.

- Rådgiverne våre er tilgjengelig på dagtid og utenfor skoletid er det i hovedsak foreldrene som må ta ansvar, sier Lene Sunde på Mesna.

En godt brukt dress fra 1993.

Litt misfargede, men ellers gjenkjennelige ting i russe lua til Liv Anita fra 1993.

Liv Anita Ødegård - russ i 1993.

Siw Therese Sørmø - russ i 1988.

... og alle skulle ha russekort

Bla om!

Vis meg russekortet ditt, og jeg kan fortelle...

Russen gir gjerne bort tullete visittkort, men liker de å høre hva som står på dem flere år etterpå?

Russekortet er en gammel tradisjon. Det har en standardisert form med bilde, navn, adresse, nummer og motto. Men hvor lenge varer moroa? Vi har spurt fem om deres gamle russekort.

se, nummer og motto. Men hvor lenge varer moroa? Vi har spurt fem om deres gamle russekort.

ATLE MAD-ANT ANTONSEN 1988

Atle Antonsen

- Husker du hva som sto på kortet ditt?
- Jeg hadde to russekort, og husker at det på det ene sto det: «Bedre med ketsjup på skjorta enn en kilo med sennep i røvva» på det ene. Stor poesi, god dybde og et utsagn jeg er meget stolt av den dag i dag.
- Da har jeg det andre. Her står det: «Egentlig så er jeg ikke så stokka dum og blokkert i hue som dere tror, jeg bare later som». - Det kortet er mildt sagt elendig, flaut og usedvanlig lavmål. Det er ikke mulig å forstå - at jeg på grunnlag av dette - skulle ende opp som komiker. Visdomsordet er så dumt at jeg ikke makter å greie ut mer om det. Det finnes ikke noe mellom linjene heller.
- Ville du skrevet det samme i dag?

- Nei, jeg håper da ikke det. I så fall kan jeg bare legge opp. Grunnen til at jeg skrev som jeg gjorde, var nok for å være original og ikke bruke standardfraser som mange ofte gjør på russekort. Og da var det altså dette jeg klarte å hoste opp selv.

- Hva skulle stått dersom du var russ i år?
- Siden jeg har 20 år mer på baken er det nesten umulig å komme fram til en konklusjon. Men leveregelen «Overdrivelsens vei fører til visdommens pallass» er dekkende. Den har jeg rappet fra den amerikanske presidenten Calvin Coolidge.
- Kan du oppsummere russetida i -88?
- Jeg ble russeformann med 201 mot tre stemmer, og skrev store deler av revyen sammen med Paal Granlund. Jeg klarte å brette beinet før russetiden og humpet på krykker til alt var over. Innimellom de forskjellige oppgavene som måtte gjøres som russeformann, var jeg stort sett full. Det var vel det.

BLONDINE KATASTROFAN 1998

Stine Bolt Evensen og Linda Kristin Hallum

- Husker dere hva som sto på kortet?
- Jeg prøver å tenke, men kommer ikke på hva det var. Helt sikkert noe latterlig. Det var ikke den der med at folk ikkje skal trø i graset fordi vi har bæsja der? Huff, nei vel. Da aner jeg ikke, sier Stine.
- Husker ikke jeg. Kan du lese opp? spør Linda Kristin.
- Journalisten leser: «Vi liker deg ikke, få igjen russekortet vårt, din drittinge.» «Det kalles visst sex, selv om vi bare er to.»
- Det var det, ja. Huff, ikke så fryktelig bra,

sukker Stine.

- Akkurat. Vi hadde vel litt pervers humor på den tida, sier Linda Kristin.
- Ville dere skrevet det samme i dag?
- Ikke i det hele tatt. Jeg høres jo ut som en drittinge. Dessuten ser jeg helt håpløs ut på bildet.
- Det kan hende vi hadde skrevet det samme. Russ er russ, mener Linda Kristin.
- Kan dere si noe om russetida i 1998?
- Den var kjempeartig. Det var ikke langt unna en 17 dager lang fest. Jeg husker vi satt mye i bilen og kjørte rundt.
- Ei fin tid med mange utfordringer og mye spenning, summerer Linda Kristin.

GRAFS (PUSTEPAUSE) RØNNINGEN 2001

Stig Grafsrønningen

- Hva sto det på russekortet ditt?
- Jeg hadde to forskjellige, men husker ingen godt. Hvis jeg er alene på det du har, så står det kanskje noe om visa?
- Ikke noe om visa på dette.
- Hmm. Da husker jeg ikke i det hele tatt.
- Det står blant annet: «Er det billig er det godt, er det gratis er det støre flott!»
- He-he. Det var ikke så farlig og heldigvis ikke noe å være flau over i dag.
- Hvorfor støre?
- Sikkert noe jeg likte å si på den tida.

- Hvor mye arbeid lå bak mottoet?
- Det lå ikke mye mening bak for å si det sann. Det var vel noe jeg kom på i full fart.
- Kunne du skrevet det samme hvis du var russ i år?
- Kan hende jeg hadde tenkt litt mer.
- Hvordan var russetida di?
- Moro. Det var en god del festing, og ei gjennomsnittlig russetid vil jeg si.
- Vil du ha den om igjen?
- Nei, en gang og ferdig med det.

INA MARIAH 2001

Ina Marie Andersen

- Husker du hva som sto på russekortet ditt?
- Ja, faktisk. Det var i hvert fall et motto hvor det sto om atomkraft og morsomme barn eller noe.
- Det stemmer. Så skrev du: «Jeg kan ikke beskrives, jeg må oppleves!»
- Å herregud, så harry. Jeg fant bare på det i friminuttet rett før vi skulle sende inn papirene. Det var ikke mye gjennomtenkt det som sto.
- Hvor ille er det?
- Det tar seg i hvert fall dårlig ut når man studerer medisin. Men å skrive et dumt russekort er ikke det verste som kan skje.

derer medisin. Men å skrive et dumt russekort er ikke det verste som kan skje.

- Hadde du skrevet det samme nå?
- Nei. Jeg skulle funnet på noe som ikke var like teit og barnslig.
- Hvordan var russetida di?
- Kjempegøy. Det var masse liv, og jeg ble kjent med mange mennesker på de ulike treffene vi dro på. Men jeg er glad man er russ bare en gang. Jeg hadde ikke klart å holde samme tempo i dag.

ANDERS BLEKEN 1999

Anders Bleken

- Husker du russekortet?
- Tror det. Hadde jeg et halvt hode og et halvt skjelett på bilde? Og noe med x-ray?
- Riktig!
- Og noe med en same?
- I hvert fall Finnmarksvidda.
- Ja, da er det den: «Ute på Finnmarksvidda lå det ei naken dame og solte seg. oppå magen hennes lå det en lapp. Vet du hva som sto på den lappen?» Skjønte du vitsen?
- Tja...

- Jeg syns fortsatt det er en bra vits, men jeg tror ikke alle skjønner den. He-he, den er faktisk litt dyp.

- Kunne du skrevet det samme i dag?
- Ja. Mye heller det enn det typiske om rølp, fyll og sex. Det er bedre med et motto som vekker oppmerksomhet og får folk til å fundere. Men jeg må innrømme at jeg kopierte den fra ei vitsebok.
- Kan du beskrive tida som russ?
- Det var knallartig, sosialt og slitsomt. Den besto av mange edle dråper og er et minne for livet. Jeg kunne faktisk tenkt meg å være russ en gang til.